

Vergaderjaar 2017–2018

29 628

Politie

Nr. 787

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 juni 2018

Met deze brief informeer ik u over de hoofdlijnen en kaders van de ICT-vernieuwing bij de politie. Dit conform mijn toezegging op basis van de motie van het Kamerlid Van Dam (CDA)¹, waarin ik aangaf specifiek aandacht te zullen hebben voor de te bereiken doelstellingen en mijlpalen voor de komende jaren op het gebied van ICT-vernieuwing.

De politie plant haar ICT-vernieuwing op basis van een meerjarige visie, met onderliggende uitvoeringsplannen. Deze worden voor de korte termijn concreter ingevuld dan voor de lange termijn. Op deze wijze beoogt de politie op een flexibele manier, beheersbare ontwikkelstappen te zetten in de juiste richting, zonder dat het pad daarheen helemaal is vastgelegd.

Over de meer concrete invulling van de grote (meerjarige) ICT-ontwikkelingen van de politie zal ik u, na vaststelling van het portfolio 2019 eind van dit jaar, nader informeren. Daarna zult u op de reguliere wijze worden geïnformeerd over vernieuwing van ICT via het Beheersplan Politie en het Jaarverslag Politie. In voorliggende brief ga ik in op deze werkwijze van de politie en de ICT-vernieuwing die nu op de planning staat.

1. Inleiding

In het najaar van 2017 en het voorjaar van 2018 bent u geïnformeerd over de stand van zaken van de ICT bij de politie en de resultaten uit het Aanvalsprogramma Informatievoorziening Politie (AVP).² De politie heeft nu een landelijk dekkende infrastructuur en is daarmee in staat om informatie landelijk op moderne manieren op te vragen en te verwerken.

¹ Kamerstuk 29 628, nr. 764.

² De Voortgangsbrief politie van 20 december 2017 (Kamerstuk 29 628, nr. 754); Rondetafelgesprek ICT politie van 8 maart 2018; en het AO politie van 15 maart 2018 (Kamerstuk 29 628, nr. 774).

Daarnaast is met de oplevering van het Operationeel Politie Platform (OPP) het fundament gelegd voor de toekomstige politie-ICT.

U heeft aangegeven nader geïnformeerd te willen worden over de vernieuwing van de ICT bij de politie. Ik doe dat in twee stappen. Als eerste zal ik in deze brief ingaan op de hoofdlijnen van de ICT-vernieuwing, waarbij ik aandacht besteed aan de manier waarop de politie hier invulling aan geeft. Ten tweede zal ik u, na het vaststellen van het portfolio 2019 aan het einde van dit jaar, nader informeren over de meer concrete invulling van de ICT-vernieuwing voor de komende periode. Tenslotte zal ik u op de reguliere wijze via het Beheersplan politie en het Jaarverslag politie – onderdeel van het proces van planning en control (P&C-cyclus) – informeren over de vernieuwing van de ICT van politie.

2. Doelstellingen ICT-vernieuwing politie

De politie werkt vanuit haar strategisch kompas «de politie van overmorgen». Dit geeft in brede zin richting aan verandering en vernieuwing. Samengevat wil de politie verbonden zijn met wijk, web en wereld, samenwerken in nieuwe veiligheidscoalities (publieke en private partners), werken met *state of the art* intelligence en technologie en actief transparant zijn over wat ze wel en niet doet. Tevens wil de politie een gezonde, wendbare organisatie zijn, die zorgt voor haar mensen, waaraan informatievoorziening een belangrijke bijdrage levert.

In de IV-strategie van de politie die in 2017 is opgesteld, staan de ambities voor de ICT-ontwikkeling voor de periode 2018–2022. Vanuit deze ambities wordt een bijdrage geleverd aan het strategisch kompas. De ambities zijn vertaald in concrete ontwerp- en uitvoeringskaders en architectuurprincipes. Hierin is beschreven hoe de politie de ICT-ontwikkeling beheersbaar maakt en hierop stuurt. Dit is een permanent proces.

Met haar ICT-ambities richt de politie zich nadrukkelijk op een maatschappij waarin digitalisering een prominente rol vervult. Innovatie is noodzakelijk om sneller informatie te kunnen analyseren, ten behoeve van forensische technologie, het verbeteren van de opsporing, de aanpak van terreur en de internationale informatie-uitwisseling.

Om te zorgen dat de politie beschikt over passende middelen om digitale aspecten van criminaliteit te adresseren zullen in deze kabinetsperiode de ICT-voorzieningen bij de politie worden doorontwikkeld, zowel in het kader van cybersecurity als cybercrime. Nieuwe systemen zullen de politie beter in staat stellen om veilig met grote hoeveelheden data om te gaan. Voor agenten in de wijk worden mobiele voorzieningen (verder) beschikbaar gemaakt. Dit zal een goede bereikbaarheid van de politie, waarbij de nabijheid en zichtbaarheid op moderne wijze vorm krijgt, verder verhogen.

De ontwikkeling van nieuwe toepassingen vindt plaats in nauwe samenwerking met ketenpartners, alsmede binnen de politie tussen ICT-specialisten en operationele gebruikers. Het realiseren van verbeteringen en vernieuwing is een continu proces waarbij de politie een viertal ontwikkelingslijnen hanteert:

- 1 Vernieuwen en vervangen van de bestaande ICT voor operatiën en bedrijfsvoering. Een voorbeeld is het realiseren van eenmalig opslaan en meervoudig gebruik van gegevens binnen Vernieuwend Registreren.
- 2 Anticiperen op de toekomst door technologische ontwikkelingen te vertalen naar het politiewerk en de relevante technologie te verwerken

- in het fundament. Hierbij kan worden gedacht aan de inzet en ontwikkeling van *cloud platforms*, platforms voor het verwerken van big data, platforms voor machine-learning en kunstmatige intelligentie.
- 3 Leren en vernieuwen in kort cyclische ontwikkelprocessen en met multidisciplinaire teams. Deze manier van werken stelt de politie in staat adaptief en flexibel mee te bewegen met de eisen die vanuit de gezagen, ketenpartners of operatiën worden gesteld.
 - 4 Transformeren van politiewerk met technologie als hefboom. Dit gebeurt door middel van (technische) innovatie en de introductie van nieuwe werkwijzen. Voorbeelden zijn het helpen oplossen van cold cases met *artificial intelligence*, het gebruik van slimme camera's voor het signaleren van telefonerende automobilisten en de inzet van agressiecamera's of -sensoren.

Essentiële ontwerpcriteria voor de informatievoorziening van de politie hierbij zijn:

1. Gegevens zijn de kern (eenmalig invoeren, meervoudig gebruik);
2. Rechtmatigheid gewaarborgd (wettelijke kaders, legitimiteit en integriteit);
3. Fundament structureel op orde (actuele platforms, generieke voorzieningen).

Op basis van deze criteria wordt met ICT een bijdrage geleverd aan politiepeerpunten zoals het moderniseren van de opsporing, gebiedsgebonden politiewerk en het versterken van de veiligheidsketen met de inzet van operationele platformen. De operationele politieonderdelen kunnen effectiever opereren doordat zij plaats- en tijdsafhankelijk toegang hebben tot de benodigde gegevens.

3. Sturing op vernieuwing

Het strategisch kompas geeft richting aan de portefeuilles van de politie waarbinnen de specifieke programma's en projecten worden uitgevoerd. Deze portefeuilles zijn: opsporing, gebiedsgebonden politiewerk, intelligence, crisis-beheersing, dienstverlening, cybercrime en digitalisering, contraterrorisme (CTER), ondermijning, vreemdelingenzaken en migratiecriminaliteit, sociaal domein, vernieuwend registreren, financieel-economische criminaliteit (FINEC) en bedrijfsvoering. Samen met de wensen vanuit de omgeving van de politie – zoals het moderniseren van de opsporing, de opdracht om de veiligheidsketen te versterken, of andere wensen uit de Veiligheidsagenda – leidt dit tot concrete verandertrajecten, waaraan ICT-vernieuwing een belangrijke bijdrage levert. Zo investeert de politie in hoogwaardige ICT en informatiesystemen en in moderne opsporingstechnieken waarmee rechercheurs en data-specialisten grote hoeveelheden informatie sneller kunnen verwerken.

Met het afronden van het Aanvalsprogramma Informatievoorziening Politie (AVP) stuurt de politie vanaf 1 januari 2018 in samenhang op de gehele informatievoorziening (IV), zowel ten aanzien van het beheer als de vernieuwing. Hiertoe heeft de politie een IV-governance ingericht waarbij «blauw aan het stuur zit» en de belangen van de operatie en de bedrijfsvoering zorgvuldig ten opzichte van elkaar worden gewogen. Om de balans tussen beheerkosten (stabiliteit/onderhoud) en vernieuwing te behouden, wordt gestuurd op een verhouding van maximaal 70% voor ICT-beheerlasten en tenminste 30% voor de vernieuwing. Deze vernieuwing vindt nu plaats in de lijnorganisatie van de politie die de inspanningen vanuit het AVP voortzet.

De hoofddoelstellingen voor de politie, inclusief die voor de vernieuwing van IV, worden in de jaaraansrijving verder gespecificeerd. De politie geeft vervolgens in het beheersplan aan op welke wijze invulling gegeven wordt aan deze doelstellingen en rapporteert hier periodiek over.

De politie gebruikt haar portfolioproces om te sturen op de vernieuwingsprojecten. Een belangrijk onderdeel in dit proces is de toets in welke mate de vernieuwingsprojecten bijdragen aan de strategie van de politie, de behoeftes van de portefeuilles in relatie tot de omgeving en de mate waarin deze passen binnen de IV-strategie. Bij dat laatste kan gedacht worden aan het gebruik van het operationeel politie platform, architectuurkaders, privacy en security. Deze toets is bepalend voor de prioritering van (portfolio-)opgaven.

Besluitvorming over het portfolio vindt periodiek plaats door het korpsmanagementteam (KMT). Dit team bewaakt tevens de afgesproken verhouding van 70%–30%. Het KMT wordt hierin geadviseerd door de commissie Business & Informatie die is samengesteld uit minstens drie politiechefs (waaronder de voorzitter), de directeur van het politiedienstencentrum, de korpscontroller (directeur Financiën en Control) en de Chief Information Officer. Deze commissie heeft de taak toezicht te houden op het naleven van architectuur, de financiën (verbetering en vernieuwing), het naleven van het stelsel van IV-governance en het portfoliomanagement.

Op basis van de voortgang van het geheel aan vernieuwingstrajecten wordt over het realiseren van de doelstellingen uit de jaaraansrijving en het beheersplan gerapporteerd. Dit gebeurt conform de rapportagelijnen binnen de P&C-cyclus en reguliere verantwoordingslijnen.

Zoals reeds aan u gemeld in de brief van 20 december 2017 sluit de politie geleidelijk aan bij het regime van het Bureau ICT-toetsing (BIT).³ Nieuwe ICT-projecten van de politie met een ICT-component van meer dan 5 miljoen euro zullen door het BIT worden getoetst. Genoemde ICT-projecten hebben, voor ze aan het BIT worden aangeboden, het stelsel van interne controle en toezicht binnen de politie doorlopen. Hierin heeft de auditcommissie politie een advies uitgebracht over het managen van risico's op het gebied van ICT. Over de adviezen van het BIT wordt u via de gebruikelijke weg geïnformeerd.

4. Vernieuwingstrajecten politie

De snelheid waarmee de technologie, de samenleving, de politie en haar partners zich ontwikkelen, vraagt om een adaptieve en flexibele manier van werken bij de technische ontwikkeling en implementatie hiervan. Dit is ook een belangrijke ervaring die tijdens de duur van het AVP is opgedaan. In een verwachte meerjarige planperiode doen zich veel veranderingen voor en ontstaan nieuwe inzichten die het noodzakelijk maken om plannen te kunnen aanpassen, zonder het uiteindelijke doel uit het oog te verliezen.

Daarom werkt de politie niet vanuit een gedetailleerd meerjarig plan maar vanuit een meerjarige visie («stip op de horizon») met daarin de bovengeschetste ontwikkellijnen en onderliggend concrete uitvoeringsplannen die op basis van de laatste eisen en inzichten worden geconcretiseerd. Het is daarmee een permanent proces van adaptatie en doorontwikkeling. Op deze manier kan de politie de kwaliteit van haar IV beter borgen. Dit sluit aan bij het advies van de Commissie Elias om de ontwikkeling van

³ Kamerstuk 29 628, nr. 754, bijlage 3, p. 7.

ICT-projecten efficiënt te faseren en daarbij per fase direct bruikbare producten op te leveren.⁴

De beschikbare capaciteit voor vernieuwing wordt binnen het huidige portfolio (2018) ingezet voor een aantal meerjarige ontwikkelingen, die bijdragen aan de doelstellingen uit de portefeuilles en de IV-strategie. Jaarlijks worden plannen opgesteld waarin de concrete activiteiten zijn uitgewerkt.

Hieronder geef ik u een beeld van de belangrijkste (meerjarige) ICT-ontwikkelingen per portefeuille van de politie zoals opgenomen in het portfolio. Hierbij is zichtbaar dat de mate van vernieuwing per portefeuille kan verschillen. De aard van de portefeuille is hierin bepalend.

Portefeuille	Grote (meerjarige) ICT-ontwikkelingen
Vernieuwend Registreren	Vernieuwen registratieve systemen op basis van het operationeel platform politie (OPP) en het saneren van een aantal bestaande voorzieningen.
Opsporing	Digitaal werken in de strafrechtketen met als doel makkelijker en sneller informatie tussen betrokken organisaties te kunnen wisselen.
Gebiedsgebonden politiewerk (GGP)	Ontwikkelen van mobiele functionaliteiten. Onder andere verdere ontwikkeling MEOS apps op mobiele apparaten en het beschikbaar stellen van Chromebooks om tijd en plaats-onafhankelijk – dichter bij de burger – te kunnen werken.
Crisisbeheersing, ondermijning, sociaal domein en FINEC	Het optimaliseren van de huidige voorzieningen gericht op informatie-uitwisseling.
Intelligence	Ontwikkelen van risicotaxatie instrumenten, big data en analyse-tooling om complexe analyses mogelijk te maken.
Dienstverlening	Ontwikkelen van functionaliteiten voor toegang tot de politie via diverse (digitale) kanalen (bijvoorbeeld via internet en apps).
Cybercrime + Digitalisering	Het ontwikkelen van technische voorzieningen ten behoeve van de digitale opsporing. Daarnaast ontwikkelingen op het gebied van cybersecurity, big data, informatiebeveiliging en gegevensbescherming.
CTER	Ontwikkelen van diverse big data en intelligence voorzieningen ten behoeve van bijzondere opsporingsdiensten ten behoeve van slim gebruik informatie(uitwisseling).
Vreemdelingen en migratiecriminaliteit	«Digitaal werken in de vreemdelingenketen» met als doel om makkelijker en sneller informatie tussen de betrokken organisaties uit te kunnen wisselen; biometrische identiteitsvaststelling vreemdelingenketen.
Bedrijfsvoering, incl. IV-strategie	Het verbeteren van de voorzieningen voor de bedrijfsvoering. Onder andere verdere integratie van verschillende bedrijfsvoeringssystemen en innovaties toepassen, bijvoorbeeld smart building technologie.

⁴ Kamerstuk 33 326, nr. 5, p. 11.

Ontwikkelingen binnen één specifieke portefeuille worden daar waar mogelijk breder ingezet. De manier van werken vanuit een IV-strategie, onder architectuur, vanuit generieke platformen en het eenmalig registreren en meervoudig gebruiken van data maken dit mogelijk.

5. Hoofdpijnen vernieuwend registreren

Gedurende de periode van het AVP is, mede op basis van adviezen uit de toenmalige Review Board, een betrouwbaar ICT-fundament opgeleverd. Dit geeft de politie het noodzakelijke – onder ICT-architectuur gebouwde – platform om de komende jaren tot ICT-vernieuwing te komen. Na de afronding van het AVP worden in het programma «Vernieuwend Registreren» fasegewijs huidige ICT-toepassingen zoals de Basisvoorziening Handhaving (BVH) vervangen.

Ieder jaar worden jaarplannen uitgewerkt waarin de concrete activiteiten zijn opgenomen die tot doel hebben de circa 800 onderling samenhangende werkprocessen van de politie opnieuw vorm te geven en te ondersteunen met het nieuwe operationele politiesysteem. Door dit jaar te starten met «afhandeling winkeldiefstal» worden de processen die het meest worden gebruikt het eerst vernieuwd. Veel van de onderdelen hiervan kunnen weer als bouwstenen worden gebruikt voor de volgende processen. Het projectvoorstel zal ter toetsing worden aangeboden aan het BIT.

Deze werkwijze stelt de politie in staat om vanuit de operationele en technologische actualiteit noodzakelijke aanpassingen in de (jaar)plannen te verwerken. Dit betekent voor de operationele politiemedewerkers dat zij de komende jaren gebruik gaan maken van informatievoorziening die in toenemende mate mobiel beschikbaar wordt gesteld. Hiermee treft de politie maatregelen om de organisatie flexibeler en wendbaarder te maken.

Over de meer concrete invulling van de hierboven geschetste grote (meerjarige) ICT-ontwikkelingen zal ik u, na vaststelling van het portfolio 2019 eind van dit jaar, nader informeren.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus